

2. Гуманізація медичних закладів – допомога у забезпеченні центральної ролі пацієнта, цілісності догляду, гідного ставлення до кожної людини;

3. Співпраця з волонтерами – залучення релігійних спільнот та інших людей до служіння ближнім, що мотивує і гуманізує охорону здоров'я;

4. Проведення навчальних курсів для медпрацівників для духовного та етичного зростання й розвитку взаємодії з іншими;

5. Екуменічний та міжрелігійний діалог: лікарня – це місце, яке приймає людей різних культур, рас чи релігій. Тож розвиток і широта охоплення духовної праці вимагають, щоб медичний капелан виконував різні ролі, відповідаючи на знаки часу, умови і потреби тих, з ким він зустрічається.

Незважаючи на актуальність даної тематики, нечасто вона стає предметом спеціальних досліджень в Україні, тому потрібні подальші дослідження для стандартизації надання духовної опіки в закладах охорони здоров'я.

Список використаної літератури

1. Книга життя: посібник для медичних капеланів, які працюють у сфері паліативної допомоги / Андрійшин Людмила-Оксана, Брацюнь Олександра, протоієрей П'яста Руслан та ін. Київ. ТОВ «Видавничий дім «КАЛИТА», 2023. 264 с.

2. Панграці А. Слідами доброго самарянина. Пасторальна праця в сфері охорони здоров'я. Львів: Друкарські куншти, 2015. 119 с.

3. Психологічний супровід та духовна опіка паліативного пацієнта. Львів: Друкарські куншти, 2015. 250 с.

4. Розвиток медичного капеланства в Україні: передумови, потреби та перспективи розвитку: Матеріали Всеукраїнської міжконфесійної конференції. Київ, 2016. 376 с.

5. Слухати з любов'ю: посібник з пастирського порадиництва. Львів: Друкарські куншти, 2007. 221 с.

КАТЕРИНА ЛЮШУК, кандидат педагогічних наук

КЗВО «Волинський медичний інститут

kateryna_liushuk@vmi.volyn.ua

ОКСАНА СЕМЕНЮК, викладач

КЗВО «Волинський медичний інститут

oksana_semeniuk@vmi.volyn.ua

СТУДЕНТСЬКИЙ ПРОЄКТ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ

Постановка проблеми. Традиційні методи навчання не завжди дають бажаний ефект. Студенти неохоче сідають за підручник і просто виконують домашні завдання, розв'язують теоретичні вправи, задачі, особливо з такого освітнього компонента як хімія. Адже хімія завжди асоціюється з вибухом, реакцією, експериментом. Нажаль, кількість годин, відведених програмою на вивчення предмету, не сприяє обширній експериментальній діяльності на занятті. Доводиться шукати альтернативу. Ефективним у цьому випадку, на нашу думку, є метод проєктів. Це педагогічна технологія, яка включає сукупність дослідницьких, проблемних, пошукових методів, в основі яких лежить творчий підхід. Метод орієнтований на індивідуальну чи групову роботу, яку студенти виконуватимуть певний, конкретно визначений, проміжок часу (кілька годин, кілька днів, кілька місяців). А якщо проєкт із використанням ужиткового експерименту, то тут і інтерес до предмету зростає, і бажання пошукати необхідну інформацію на просторах інтернету з'являється.

Мета: дослідження впливу проєктної технології навчання на пізнавальну активність здобувачів освіти при вивченні хімії.

Виклад матеріалу. Метод проєктів був розроблений ще на початку ХХ століття американським педагогом і філософом Джоном Дьюї та його учнем Вільямом Гердом Кіппатриком. В основі методу намагання зацікавити дітей, розвинути творчу ініціативу та самостійність, навчити застосовувати здобуті знання в повсякденному житті, тобто встановити чіткий зв'язок між знаннями, набутими вміннями та застосуванням їх на практиці. Метод проєктів є засобом перетворення «школи навчання» на «школу життя», поєднанням теорії і практики, полягає не лише в постановці певного розумового завдання, а й у практичному його виконанні.

Проектна технологія організації навчання, або метод проєктів, останні роки набуває розповсюдження. Він цілком підтримує сучасну тенденцію особистісно зорієнтованої освіти. Центральне місце у проектній технології займає власне поняття «проект». Проєкт ми розглядаємо як задуманий студентом (виходячи із власних спонукань, інтересів і бажань) план, ідея, прагматичного спрямування, у результаті втілення якої автор повинен отримати конкретний результат.

Метод проєктів – це педагогічна технологія, орієнтована на застосування та здобуття нових знань (часто шляхом самоосвіти). Він має ряд переваг: максимальний розвиток особистості здобувача освіти; посилення мотивації до навчання; урізноманітнення способів навчання. Студент (учень) – активний учасник процесу, у нього формується конструктивне критичне мислення, виробляється особистий аналітичний погляд на інформацію, він може вільно обирати шлях і спосіб діяльності для досягнення поставленої мети. Навіть якщо проєкт не вдався, здобувач освіти, проаналізувавши помилки, мотивований до повторного експерименту, до здобуття нових знань, до визначення інших шляхів для досягнення бажаного результату.

Проекти можна класифікувати за різними критеріями: за способом виконання (дослідницькі, практичні, інформаційні), за кількістю виконавців (групові, індивідуальні), за терміном виконання (короткочасні, довготривалі). Проте реалізувати проєкт від початку і до кінця в межах одного заняття неможливо. Робота над проєктом має певні етапи: планування ідеї проєкту в межах програми, його типу та кількості виконавців; оголошення ідеї на занятті; обговорення, уточнення, конкретизація ідеї; формування груп виконавців і розподіл завдань між ними; практичне виконання проєкту; проміжний контроль результатів; оформлення проєкту; представлення проєкту.

Проектна діяльність є важливим інструментом формування життєвих компетентностей. Особливо, коли це стосується вивчення хімії. Це наука не теоретична в підручнику, а наука про навколишній світ, про те, що ми їмо, п'ємо, в що одягаємось, чим прибираємо в оселі... Знання з цього предмету та їх правильне практичне використання може зробити життя більш цікавим, комфортним, безпечним. На нашу думку, не варто нехтувати таким методом. Проте використання проектної технології у навчальній діяльності не повинно бути самоціллю педагога, як данина моді щодо використання інноваційних технологій. Тут важливим є гармонійне поєднання традиційних і новітніх форм.

Першокурсникам коледжу було запропоновано взяти участь у Всеукраїнському фестивалі студентських проєктів з ужиткової хімії. Зацікавилось багато (20). На обдумування ідеї мали тиждень. З пропозиціями прийшли восьмеро. Ідеї були різні: два волонтерські проєкти щодо виготовлення окопних свічок і багаторазових грілок, три дослідницьких, які стосувались виявлення хімічних сполук (крохмалю, глюкози, аскорбінової кислоти, крейди) в харчових продуктах та вивчення процесів, що супроводжують приготування їжі, два прикладного характеру: видалення плям з одягу та виготовлення клею, один стосувався впливу хімічних речовин на ріст і розвиток рослин. Кожну ідею обговорили, склали індивідуальні плани що до реалізації, визначили питання, яким слід приділити більше уваги і

встановили чіткі терміни завершення експерименту (один місяць). Умовами участі передбачено наявність відзнятого відео-дослідів та підготовка презентації.

Під час реалізації проєкту студенти отримували консультативну допомогу. Здійснювалось коригування виконання дослідів, інтерпретації отриманих результатів, попередній перегляд презентацій, їх вдосконалення. Усі інші студенти, які не наважились або полінувались реалізувати власні ідеї, з цікавістю спостерігали за процесом підготовки. Тому виникла ідея провести студентський семінар із представлення проєктів у коледжі, адже найкращі критики і судді – це найближчі друзі, одногрупники, однокурсники.

Семінар «Хімія поряд» відбувся. У програмі були проєкти: «Вогники перемоги. Виготовлення окопних свічок», «Виготовлення багаторазових грілок», «Хімія на тарілці. Смаколики знань», «Визначення вітаміну С в яблуках», «Визначення доброякісності меду», «Клей своїми руками», «Чисто і без плям. Хімчистка одягу і текстилю», «Вплив перекису водню на ріст рослин». Кожен проєкт студенти приймали з цікавістю, були уважними, брали участь в обговоренні, задавали питання.

Після семінару було проведено опитування студентів щодо доцільності використання проєктної діяльності при вивченні хімії. В анкетуванні взяли участь 80 студентів першого курсу. 100% опитаних вважають що проєктна діяльність буде сприяти ефективнішому засвоєнню хімічних знань; 97,8% здобувачів освіти вважають, що виконання проєктів допомагає забезпечити практичний досвід у вивченні хімії; готові представити власні проєкти лише 34,8% респондентів, хоча погоджуються, що впровадження проєктів із ужиткової хімії в навчальний процес зробить його цікавішим, 97,8% студентів. На запитання: «Які конкретні переваги ви бачите у застосуванні проєктних завдань під час вивчення хімії?» студенти давали різні відповіді, але суть зводилась до одного: завжди легше вивчати те, що можна перевірити і застосувати дома, переконатись в його дієвості.

Міні-проєкти ми практикуємо під час вивчення окремих тем. Наприклад, розглядаючи тему «Вуглеводи», завжди пропонуємо студентам перевірити наявність крохмалю в харчових продуктах (картопля, яблуко, сир, ковбаса). У темі «Білки» можна самостійно провести біуретову реакцію (взаємодія з купрум (II) сульфатом в лужному середовищі) та денатурацію білка курячого яйця етиловим спиртом. Дуже подобається здобувачам освіти перевіряти адсорбційну здатність активованого вугілля та інших сорбентів. Під час приготування випічки спостерігаємо ефектну реакцію між содою та оцтовою кислотою, а якщо навіть випадково на полум'я газової конфорки потрапить сода чи сіль, то спостерігаємо якісну реакцію на катіон натрію. Звісно, не кожному вистачає насаги відзняти відео експерименту та пояснити його з хімічної точки зору, тому заохочуємо їх оцінкою. Спосіб досить ефективний. Із 30 студентів, як правило, 7-8 (а це майже 27%) готові працювати над перевіркою прикладного характеру хімічних знань.

Висновки. Отже, вивчивши думку здобувачів освіти та спираючись на власний досвід, можна стверджувати, що проєктна діяльність є потребою часу і необхідністю сьогодення та майбутнього, вона є важливим інструментом для активізації пізнавальної активності студентів. Така діяльність може включати не лише проведення «домашніх» експериментів й розв'язування практичних завдань, пошук теоретичної інформації в мережі Інтернет та її критичний аналіз. Цей процес може не лише сприяти глибшому розумінню хімічних явищ, але й розвивати критичне мислення та творчість здобувачів освіти. Крім того, використання інтерактивних інструментів, таких як віртуальні лабораторії або відеоуроки, може зробити навчання хімії більш захопливим і доступним, дозволяє залучити студентів до вивчення науки та стимулює їх активну участь у навчальному процесі.

Таким чином, використання проєктної технології сприяє розвитку соціально активного, освіченого громадянина України, формує життєві компетентності здобувачів освіти за

допомогою рефлексії їхніх дій, оскільки саме вони допомагають студентам проявити вміння і здібності, орієнтуватися в сучасному суспільстві, приймати правильні рішення в нестандартних ситуаціях, аналізувати й контролювати власну діяльність, розв'язувати проблеми, працювати в команді. Наведена модель навчання охоплює формування та розвиток всіх ключових компетентностей, комплекс яких є центральним в системі компетентнісного підходу, створює умови розвитку творчої всебічно розвиненої особистості.

Список використаної літератури

1. Джабка С.Б. Метод проектів як реалізація особистісно орієнтованого навчання на уроках хімії // Хімія. Біологія. 2003. № 13. С. 4-6
2. Загнибіда Н.М. Метод проектів на уроках хімії. Тернопіль-Харків: Ранок, 2011. 128 с.

ГАЛИНА МАРАРАШ, доктор філософії
зі спеціальності Медсестринство, доцент кафедри соціальної
медицини та організації охорони здоров'я,
Буковинський державний медичний університет
galya.fedorchuk@gmail.com

РОЗВИТОК ЕМПАТІЇ ТА ОСОБИСТІСНО-ПОВЕДІНКОВОГО КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Постановка проблеми: Професійно-особистісна компетентність медичних сестер є важливою складовою успішної практики в медичній сфері. Вона включає в себе не лише технічні навички, а й особистісні якості, які сприяють ефективній роботі в медичному середовищі. Ось деякі ключові аспекти професійно-особистісної компетентності медичних сестер [3, 5]:

1. Фахові знання та навички. Медичні сестри повинні мати глибокі знання про медичні процедури, лікування та догляд за пацієнтами. Це включає в себе вміння виконувати медичні процедури, використовуючи правильні техніки та інструменти.
2. Емпатія та співчуття. Важливо мати здатність співпереживати та розуміти потреби пацієнтів, проявляти турботу та підтримку у важкі часи.
3. Комунікативні навички. Медичні сестри повинні мати вміння ефективно спілкуватися як з пацієнтами, так і з іншими членами медичного персоналу. Це включає в себе як усну, так і письмову комунікацію.
4. Вміння приймати рішення. В ситуаціях невизначеності або терміновості медичні сестри повинні бути здатні швидко аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані рішення.
5. Ефективне керівництво собою. Це включає в себе вміння працювати самостійно та в команді, при цьому зберігаючи високі стандарти професійної поведінки та етики.
6. Навички управління стресом. Робота медичною сестрою може бути напруженою та вимагати емоційної стійкості. Медичні сестри повинні мати навички керування стресом та збереження психологічного благополуччя.

Загалом професійно-особистісна компетентність медичних сестер визначається їхньою здатністю поєднувати фахові знання та навички з емоційною і соціальною інтелігентністю для надання високоякісного догляду за пацієнтами.

Мета: Проведення навчання та тренінгів, зокрема, організація спеціалізованих навчальних програм та тренінгів із фахових навичок, комунікаційних та лідерських вмінь